

POSTANOWIENIE

Dnia 8 marca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Barbara Skoczowska

po rozpoznaniu w Izbie Karnej, na posiedzeniu bez udziału stron,
w dniu 8 marca 2024 r.
w sprawie **D. N.** i innych,
oskarżonych o czyn z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. i innych,
wniosku Sądu Okręgowego w Szczecinie o przekazanie sprawy
o sygn. akt III K 358/23, do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu,
na podstawie art. 37 k.p.k.

postanowił:
nie uwzględnić wniosku.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Szczecinie postanowieniem z dnia 26 stycznia 2024 r. zwrócił się do Sądu Najwyższego o przekazanie sprawy o sygn. akt III K 358/23 przeciwko D. N., M. J., K. S. i A. Z. do rozpoznania przez inny sąd równorzędny ze względu na dobro wymiaru sprawiedliwości. W postanowieniu Sąd wskazał, że w przedmiotowej sprawie oskarżeni: D. N. i M. J. są adwokatami Okręgowej Rady Adwokackiej w [...]. Sąd podniósł, że w związku z wykonywaniem zawodu adwokata oskarżony D. N. jest powszechnie znany w środowisku prawniczym [...]. To, że sędziowie [...] znają tego oskarżonego, wynika również z faktu jego studiowania oraz pracy na Uniwersytecie [...]. W postanowieniu wskazano ponadto, że dwóch sędziów Wydziału III Karnego Sądu Okręgowego w S. zostało już

wyłączonych od orzekania w przedmiotowej sprawie ze względu na wątpliwości co do ich bezstronności w aspekcie zewnętrznym. Sąd zwrócił również uwagę na medialny charakter sprawy. Wszystkie te okoliczności zdaniem Sądu wskazują na potrzebę przekazania sprawy innemu sądowi „w celu uniknięcia zewnętrznych, społecznych wątpliwości co do bezstronności [jej – dop. SN] rozpoznania”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek nie zasługuje na uwzględnienie. Argumenty podniesione przez Sąd Okręgowy nie przekonują bowiem, aby w sądzie tym brak było warunków do rozpoznania sprawy w sposób w pełni obiektywny. Nie zachodzą tym samym wymagane przez art. 37 k.p.k., szczególne okoliczności uzasadniające odstępianie od właściwości miejscowej ustalonej na podstawie obowiązujących przepisów.

W pierwszej kolejności wypada przypomnieć, że regulacja art. 37 k.p.k., pozwalająca na odstępstwo od zasady właściwości miejscowej, ma charakter wyjątkowy, a tym samym jej treść powinna być wykładana ściśle. W przedmiotowej sprawie zdaniem Sądu Okręgowego w Szczecinie wyjątkowość okoliczności sprawy miała wynikać zasadniczo z faktu, że jeden z oskarżonych jest powszechnie znanym [...] adwokatem. Należy jednak spostrzec, że w orzecznictwie uznawano, iż „hipotetyczna możliwość, że oskarżony może obecnie wystąpić przed sądem rozpoznającym jego sprawę w charakterze adwokata w innej sprawie, dotyczy wszystkich sądów w Polsce, a więc też nie uzasadnia przekazania sprawy innemu sądowi” (postanowienie SN z 14 lipca 2004 r., IV KO 26/04). Dobro wymiaru sprawiedliwości nie uzasadnia przekazania sprawy innemu sądowi równorzędnemu tylko dlatego, że uczestnikami postępowania są osoby wykonujące zawód prokuratora, adwokata, radcy prawnego czy komornika. Konieczne jest bowiem jeszcze wykazanie, że *in concreto* z uwagi na istniejące relacje i intensywność kontaktów na gruncie zawodowym lub towarzyskim z sędziami sądu właściwego zachodzi uzasadniona obawa co do ich bezstronności (zob. postanowienia SN: z 14 lipca 2004 r., IV KO 26/04; z 11 października 2005 r., III KO 58/05; z 10 czerwca 1997 r., IV KO 40/97).

Oczywiste jest, że zarówno zachwianie swobody orzekania, jak i obawa o rozpoznanie sprawy w sposób obiektywny, to czynniki warunkujące skorzystanie z instytucji art. 37 k.p.k. Niemniej jednak ciężar wykazania ich spoczywa na

wnioskującym sędzie. Argumentacja Sądu Okręgowego w Szczecinie nie daje podstaw do twierdzenia, że brak jest należytych warunków do rozpoznania sprawy przez sąd właściwy miejscowo. Sąd ten nie wykazał, by intensywność lub regularność kontaktów zawodowych oskarżonych adwokatów z sądem właściwym była tak znaczna, by nie było teoretycznie możliwe utworzenie w tym sądzie składu rozpoznającego sprawę w sposób niewywołujący u stron postępowania, jak i w opinii środowiska oraz opinii publicznej wątpliwości o niezdolności do bezstronnego postępowania. Nie przesądza tego również sam fakt potencjalnego zainteresowania sprawą mediów.

Jednocześnie Sąd Najwyższy po raz kolejny przypomina, że w przypadku, gdy sędziego oraz adwokata łączy znajomość o charakterze prywatnym, należy skorzystać w pierwszej kolejności z instytucji wyłączenia sędziego opisanej w art. 41 k.p.k. (zob. postanowienie SN z dnia 17 listopada 2021 r., sygn. akt IV KO 143/21). Podnoszona przez wnioskujący Sąd okoliczność znajomości sędziów z jednym z oskarżonych ze względu na odbycie przez niego studiów prawniczych oraz wykonywanie pracy na Uniwersytecie [...] powinna być brana pod uwagę jako ewentualna podstawa wyłączenia od rozpoznawania sprawy poszczególnych sędziów, których okoliczność ta dotyczyłaby.

Mając powyższe na uwadze orzeczono jak na wstępie.

[J.J.]

[ał]